

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

THEO BOSMANLAAN / GRAAF WILLEM II-LAAN

TE HOOGMADE

Ecologie

Rapportage Aanvullend ecologisch onderzoek

Theo Bosmanlaan / Graaf Willem II-laan te Hoogmade

Opdrachtgever	Welmers Burg Stedenbouw Robberstraat 5 4201 AK Gorinchem
Rapportnummer	1412.005
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	11 augustus 2017
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	Msc. N. Janssen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ing. T. Bruinsma
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	1
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	1
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	2
	2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	3
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	4
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	4
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	5

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Welmers Burg Stedenbouw opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Theo Bosmanlaan / Graaf Willem II-laan te Hoogmade.

Het aanvullend ecologisch onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en de ontwikkeling van een woonwijk.

Het onderzoek wordt uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in 2016 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 1412.002).

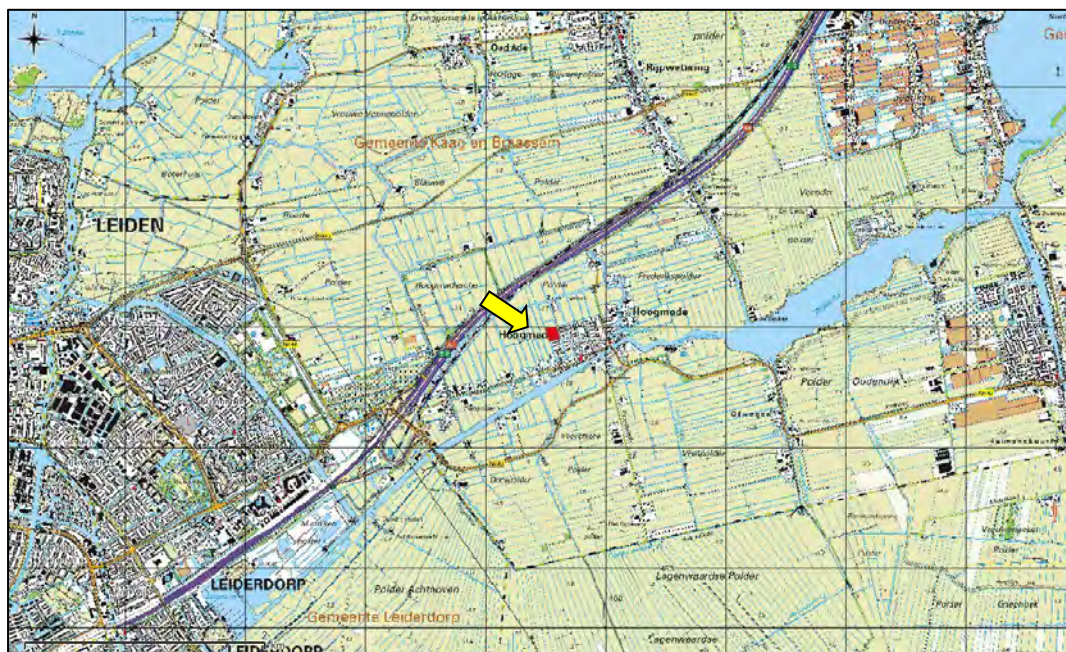
Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming¹ er met betrekking tot het voorkomen van de streng beschermde platte schijfhoren meer informatie is benodigd.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 11.000 \text{ m}^2$) ligt aan de Theo Bosmanlaan / Graaf Willem II-laan, circa 0,4 kilometer ten zuidoosten van de kern van Hoogmade. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 30 F (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 99.570$, $Y = 464.945$. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

¹ Per 1 januari 2017 vervangt de Wet natuurbescherming de Flora- en faunawet.

2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling zal de onderzoekslocatie onder andere bouwrijp gemaakt worden, om vervolgens te worden bebouwd met huizen met tuin. Voorafgaand aan het bouwrijp maken zal de ondergrondse infrastructuur, zoals kabels en leidingen, worden aangelegd. Tevens wordt in het kader van watercompensatie een nieuwe watergang direct ten noorden van de onderzoekslocatie gegraven en worden de bestaande watergangen aangepast (o.a. toegangsdam en talud naar 1:2). Opgemerkt wordt dat de nieuwe toegangsdam geen negatief effect zal hebben op de waterkwaliteit aangezien de dam geen afgesloten watersysteem creëert. De watergangen blijven onderling in verbinding staat. Zekerheidshalve wordt geadviseerd om een duiker in de toegangsdam aan te brengen zodat de kwaliteit van het water geborgd blijft.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

In de voorgaande rapportage werd met betrekking tot de platte schijfhoren het volgende gemeld:

“Voor de platte schijfhoren geldt dat middels onderzoek niet is aangetoond dat deze gebruik maakt van de watergangen. Het is gelet op de verspreiding van de soort aannemelijk dat de watergangen leefgebied voor de soort vormt.

In de quickscan van Econsultancy wordt een aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van de platte schijfhoren aanbevolen.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Om aanwezigheid van de platte schijfhoren op de locatie te onderzoeken is op 8 augustus 2017 een veldbezoek uitgevoerd. Dit veldbezoek valt binnen de meest geschikte periode om onderzoek te doen naar de platte schijfhoren (juni tot en met augustus). Tijdens het veldbezoek is de methode zoals beschreven in de ‘Handleiding Slakken van de Habitatrichtlijn waarnemen’ (Stichting Anemoon, 2009) gevolgd.

Tijdens het onderzoek is in eerste instantie gelet op de aanwezigheid van waterplanten in de watergangen. Vervolgens zijn de vier meest kansrijke locaties om platte schijfhoren aan te treffen geselecteerd. Met een fijnmazig RAVON schepnet is de watervegetatie bemonsterd. Dit werd gedaan door het schepnet over een lengte van 2 meter heen en terug te bewegen. Hierbij werden ook de wortels van de planten bemonsterd maar werd geen bodemmateriaal meegenomen. Er werd zo lang geschept tot het net vol zat met planten. De planten werden vervolgens in een emmer uitgespoeld en daarna uitgeschud, hierna werd het water uit de emmer gezeefd. Daarnaast werden ook een aantal oeverplanten uitgetrokken (gele lis) om ze te onderzoeken op de aanwezigheid van platte schijfhoren.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Vegetatie

De watergangen rondom de onderzoekslocatie hebben een grote verscheidenheid aan oevervegetatie, onder andere gele lis, kleine egelskop, grote egelskop, rietgras, moerasandoorn en munt werden veel gevonden in de oevervegetatie. De watervegetatie was minder soortenrijk en bestaat voornamelijk uit witte waterlelie, kikkerbeet en gele plomp.

Platte schijfhoren

Zowel tijdens de schepactiviteiten en het onderzoeken van wortelstokken van de gele lis, zijn geen platte schijfhorens aangetroffen. Wel zijn enkele waterroofkevers (spinnende watertor en de tuimelaar), een amfibieënsoort (de bastaardkikker) en vissen (blankvoorn, kleine modderkruiper, brasem, kroeskarper, ruisvoorn en rode baars) aangetroffen. Hiervoor geldt de zorgplicht.

De beschermde platte schijfhoren, die in de omgeving van de projectlocatie is aangetroffen, is niet aangetoond. De oorzaak hiervan ligt waarschijnlijk in een combinatie van de afwezigheid van uitbundige plantengroei van diverse soorten fonteinkruiden, kransvederkruid en waterpest met een lage helderheid van het water (de lichtdoorlaatbaarheid was 5 cm). Daarnaast was de aanwezige watervegetatie niet heel divers, krabbenscheer, een belangrijke plant voor platte schijfhoren werd niet gevonden. Op basis hiervan kan worden gesteld dat de platte schijfhoren met zekerheid is uit te sluiten in de watergangen rondom het plangebied.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Zowel tijdens de schepactiviteiten en het onderzoeken van wortelstokken, zijn geen platte schijfhorens aangetroffen. Hierdoor is de aanwezigheid van de beschermde platte schijfhoren uit te sluiten. Bij werkzaamheden op de projectlocatie is overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de platte schijfhoren uitgesloten.

Voor de aangetroffen bastaardkikker geldt een algemene vrijstelling in de Provincie Zuid Holland. De zorgplicht blijft nog wel van kracht, deze zorgplicht geldt ook voor de aangetroffen algemene waterroofkevers en vissen. Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en behandelt het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden. In de praktijk kan dit worden toegepast door bijv. amfibieën te verplaatsen, of door in één richting te werken zodat dieren kunnen vluchten.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Welmers Burg Stedenbouw een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Theo Bosmanlaan / Graaf Willem II-laan te Hoogmade.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens ter plaatse van de onderzoekslocatie woningen te realiseren. De exacte invulling van het plan staat nog niet vast.

Conclusie

In de onderzochte watergangen rondom de planlocatie is de aanwezigheid van de platte schijfhoren niet aangetoond. Wel zijn enkele algemene waterroofkevers, amfibieën- en vissoorten aangetroffen. Voor deze algemene diersoorten is de zorgplicht van toepassing.

Door de voorgenomen plannen wordt de Wet natuurbescherming niet overtreden met betrekking tot de platte schijfhoren.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

